

Íðàêòè÷åñêèå àñïåêòû äèãèòàëèçàöèè ðóêíìèñåé.

Àâòîð Äèìèòð ïåââè÷ ïåââ
28.06.2008 ä.
ïñéâäíå ïáíâëåíèå 12.07.2008 ä.

Òåçèñû à ôîðìàòå RTF (72.91 kB 2008-07-12 20:03:44) Òåçèñû à ôîðìàòå PDF (106.61 kB 2008-07-12 20:03:11)

Íáû÷íí iðéíyòi ñ÷èòàòöü, ÷òi àæäèòàëèçàöey, èèë íjòèòðiâåê, íeñüìâííûò èñòí÷íéèíâ – ýòi äåëí ôìòíâðåòà. Íäíáéí äëý òíâí ÷ ðóéííëñü, íóæíí ñíòðåòü íá íáâ íà òíëüéí êàé íà íáúâéò ñúâíè, íí è êàé íà íééäó, âíâñòèëéùå ñéíâñííñòè, ñðàíéòåëüíéöö íàìyòe, äíøåäöþ íí íáñ ÷åðåç ÷åðåäó ñòíëåòèé. È òíò ôâéò, ÷òi ííà íðåññòàëä íáðåä íáúâéòéâí ñíòíâðåòà, íòíþäü íá íçíà÷åâò, ÷òi ýòi è åñòü åâ ñííâííâ íðåäíçíà÷åéá.

Äëÿ ðiâî ÷òîâû ñíèìàòöü ðöôéïïèñíþ ëíèäó,
íóæíí çíàòü áíëüðå í ñàìëå êíèäå – í ñíñíàòö åå èçäîòîâëåíèý, í ñíäåðæàíèè, í
iåðäííëåðå, í ñíñíàòö öðäíåíèý å ñðåäíèå ååëå è å ííåå âðäíÿ, íá ïñíåíûö
ïðéíöèíåð öðäñòåâðåöè è êíñíåðâöè è ò. ä. è ò. ä. Äñå
åùøäåâðå÷-ñíèåííå åòðäíèò å ñôåðö ååäåíèÿ öðéëíëíà, è ïñíëüêó, íà íàø åçäëÿ,
ëåå÷-å öðéëíëíåò ñòàòü öîòîâðåòî, íåäåëè öîòîâðåöö –
öðéëíëíà, óí åèäåòåèèçåòèåé, ñéåäåàòåðåëüí, åíëæåíí çáíèìàòüñÿ öðéëíëíà.
Â ñäýçè ñ ýòè åíò íðéöîäèöñÿ íðéïåðåòåòü èåééå-óí çíàíèÿ í ñúâlèå,
êéàññè÷-åññéé è öðéðîâíé, è å íáúâí íåíëíòí ðàçáéèðåòåðüñÿ å ååëåò öîòîâðåòè÷-åññéé.
Ýòè ñíåðöèò-åññéå çíàíèÿ íàí íðéöïñûö óñâàéåòåòü íðé åùñíëíàíèè êíñíðåòííé
çäää-å-é – ; íòèöðîâéå ðöéñïèñíàí ñíåðäíèÿ Ðèéüññéé ñäýòíé íåèòåðåè å Áíèäåàðéè
óíåå ðàåíòü íù ñòíééíóéèñü ñí ííäåñòåíí íðíåéàí
òåðí-åññéíàí ðàåðåéòåðå, êíòîðñå íðéöñäéëíñûö ðåðàòöü íí õíäó ååëå áíëåå èëè íåíåå
óåà-íí. È ïñíëüêó íðåéò-åññéóþ ñòíðííö ýóíâí ååëå ííååíí óåèäåðå, öíëüêí
ñòíééíóåðéñü ñ íåé, íù ðåðéèéè, ÷òí ñòíéò ííååéèòüñÿ ííñòóíí.

Êìéêáéööý ðóéïíëñáé Ðèëüññéïá ííìáñòùðý ýâéýåöñý
åæéíñòåáíúù îðääíé-ðññéèí ñíáðäíéàí èíëñüìáííûò íäiyöíééïá ñëàäýíñéïá
ñðääííååéåüý íá òåððéòíðéè ñíåðäíáííé Áíëääðéè. Ñðääé æåí-ðæéí ííìáñòùðñéé
áéáéèíòåéé òåééá íäiyöíééè, éåé íñòåáøäýñý á Áíëääðéè ÷àñòü Ðèëüññéé
ãéàäííé-ðññéèö ëéñòòéïá XI ååééà (íåðåóþ
ëò ÷àñòü Á. Äðéäíðíåé- òååç á Ðîññéþ á ñåðåäéïá XIX á.), äåå íåðäàíåííûò ñíèñéà åååíäåéëý XIII ååééà (òåé íàçûåååíùå Ðèëüñ
ñáíðíééà íåååçûååñòííáí áíéäåðñéïáí éíèæíééà XV ååééà Åëäæéñéååå Åðäåíàöééà, Ðèëüññéé
äåíàññééí XVII ååééà è ííìåéå äðóåééà.

Â õõää åðääîòö áüëè è iöêööðåàíü âñä
ðooëïieñè, äàòeðåàíüä XI–XVII ååéàìè (iêiëi 34 000 êàäðiâ, áiëää 60 000 ñòðäíèö, âñäää 99
ðooëïieñä). Äéäèòæçäöëy áüëä åüïieíäia åùñiêèä-åñòåäíié ôiòiâðåòè-åñêé
òäöiieíé – ôiòiâiäðåòöi Canon 30D ñ 50-iëeëèiäoðiâüi æåñööëi
iáuåéöèäi. Ii iàøäiò iáíèþ, eniñiñüçâàíèå òàéïäi éeàññä ôiòiðåööièee iáññiâ÷eëi
iñòèiæüüiâ nññiñiðäièå è åñòåâ è iëe-åñòåâ iðe ñuåéiå ðooëïieñä.

Íöèòðíâéà ïðîèçâèëà ñú ñí øòàòèå à ðåæèìå ôíòàïàðòàò à ïðèïðèòåò
æàòðåäíû (aperture priority) ïðè çíà-åíèè ìò 3.5 àí 5.6 è ïðè ìàéñèìàëüíî áïçíïæíî ðàñêðûòèè
æàòðåäíû 1.4. Äëÿ ïíèò÷åíèÿ áíèåå èíïòðàñòíûò èçíáðàæåíé èðòó-íóþ áûé çààäí
åûñíèé èíïòðàñò. Òàéèà íàñòðíèé èæàòðåäíû (ìò äåóò àí -åòûðåò ðàç åûòå åå
ìàéñèìàëüíî ñí ðåñêðûòèÿ) íàåñïà-éèë ïíøèìàëüíóþ ðåçêïñòü èçíáðàæåíé.

Їðе ñúàìéà áúë ïèñïüçíàáí îòðåæäíííúé ñâåò ëàïíú
íàéàëëåâàíèý â 500 W. Â èääàéëüíí
ñéó÷àå åäý ïïéó÷åíèý ðåàíííàðííà íñâåùåíàíèý íåúâéòå ðòðåáóþòñý ååå åòåéèå
ñòðåííàðííà ïàíííàðííà ïåñåííàðííà ïåñåííàðííà ïåñåííàðííà

áúëé! éííäíñéöðíåàòù íðíäíèæðååëüíñòöþ ýéñííçèöè. Íðé ñúåíéå çíëíòùö èíéöèåéïå
éèé låòåéëé÷åñééö ÷åñòåé íåðåéåò åóååååééå
åòíðíåí èñòí÷ééå ñååòå íáú÷í íðéåíäèò è íåæåééåòåëüííö ìòñåå÷éååíèþ íáúåéòå.
Å óåééö ñéö÷åýö ýòí ýåééåíéå èö÷øå åñååíí éííäíñéöðíååòü íííéæåéåíí èííòðåñòíñòé
éçíáååéåéíéy.

Äëÿ áîëüøåâîì áèçóàëüïíàò êíèòðàñòà èçïáðàæåíèë ðóêïèñè
áûëè çàñíýòù íà -åðïíî ôííå. Íøè ñúâïèå íåðäïëåòîâ òðåâíàæàëñü êîððåêöèÿ
ýëñïíçëöè è íà -2/3.

Íñééâáiéí ýóàííí áéäéèòåéèçàöè è íòåâéüííáí êíââéñà áúëé
íåðåíóíåðåöèý óæééíâ: íáíåíäéíí áúëéí ñääéàòù öàéé, -÷òíáú ííåðå òåééíâ ñíòåâåòñòåíâàéé
íóíåðåöèé èéñòíâ á ðóéííñéñ. Ááííay íåðåíóíåðåöèý ýäéýåöñý ñääáíí ðíäá íðíåâåðééé,
n íäííé ñíðíðííû, çäñíýòûò òåééíâ, à ñ íåðåíâ – ; íäééíàöèé ðóéííñé, ííñééüööé íðé ääíííé ííåðåöèé ííæíí íáíåðóæèòü
éâé íðíóúâííû á èéñòíâ íðé ñúâíéâ, öàé è íøéâéé íðé íóíåðåöèé ðóéííñé,
íåðåñòåííâéó èéñòíâ íðé íåðåíâéâò è ò.ä. Ýóó íåðåéíóíðíàöèþ, -àñòí íá íðåâñòåâéáííóþ
â èíåþùèöñý íèñàíéý, ñéâáóâò íòíðíéýòü â áéâáá òåéñòíâíáí áíéòíâíòá
(íòåâéüííáí äéý éâæäíé çäñíýòíé ðóéííñé) è íðéééâäúâåòü ê öéôðíâúí êííéý
éíââéñà. Óâééíí íáðåçí, òíéüéí íñééâ ýóíé „ íðíåâåðéé“ ; ííæíí áúòù öâåðåííû ÷òí öèôðíâàÿ
éííéý íá ñíâåðæèò íðíóúâííû èéñòíâ íéâáéò-íéáóäü äðóâéò õâðíé-ñâñééò íøéâíé.

Îöèòðîâàííûå ðóéèñèñè èç ïñíáðáíéý ðèëüññéíé ñäýòíè íàèòåðéè
ëåäéè â ïñííâò öèôðîâíâí àððèâà „Áïèääðñéàÿ ðóéèñèñàÿ éíèäà“, ãäå íìè
ïðäññòâåéäíû â ïíèñí íáúâíâ. Ñàí àððèâ íàðíàèðñý íà ôâéðéüòâòå ñëàâýíññéíé
ðèëüññéíè ñîòèññéíâí óíéââðñèòâðà è aíñòíâíâí äéÿ íàð-ííé ðàáîòû.

Practical aspects in digitizing manuscripts

Dimitar
Peev

Sofia University St. Kliment Ohridski, Sofia, Bulgaria

The paper discusses what type of expertise – photographic or philological – is needed for digitizing manuscripts. It arrives at the conclusion that certainly both have to be taken into consideration, but it is easier for a philologist to learn the basics of photography than the opposite. Some technical peculiarities in digitizing manuscripts – the type and class of digital camera, lighting, working mode of the camera, fine adjustments, etc. – are also discussed.